

Dit stuk dient als een praatstuk over mijn persoonlijke ervaringen als arbeidsgehandicapte, in de hoop dat politici, ambtenaren, werkers in de zorg met mij en andere arbeidsgehandicapten in gesprek raken over hun toekomst.

Wie kan het zich niet herinneren "de serrie Swiebertje"?

Maar wie of wat voor figuur was Swiebertje?

Ik durf te zeggen dat Swiebertje een geromantiseerde "arbeidsgehandicapte" was!

Met arbeidsgehandicapte bedoel ik mensen met een verstandelijke, psychische, lichamelijke, sociale handicap of een combinatie van meerdere van deze factoren.

Nu even mijzelf voorstellen. Ik ben Gerrit van de Berkt, gepensioneerd "arbeidsgehandicapte" ik heb 37 jaar binnen de Sociale Werkvoorziening gewerkt en heb in verschillende inspraakorganen gezeten. Ik heb een oogafwijking die van jongs af aan is aangemerkt als een verstandelijke beperking, door een motorische storing die daar aan vast zit, hetgeen

sociale en psychische gevolgen gegeven heeft. Het "swiebertje gevoel" heeft de maatschappij van mij gekregen door mijn creatie de carnavalnar, die ontstaan is uit een slechte begeleiding bij mijn PTSS aandoening om spanningen te verwerken. Dat dat niet helemaal goed was, is mij nu wel duidelijk. Ten gevolge van de PTSS kreeg ik psychoses, waardoor ik in die nar bleef hangen, wat tot gerechtelijke dwalingen geleid heeft. Er waren ook leuke dingen aan die nar, zoals contacten met gemeentebestuurders en burgemeesters, maar tot een "kopjen kofjen met een koekjen" bij hun "Saartjes" is het nooit gekomen.

De tijd van het ontstaan van de sociale werkvoorziening heb ik niet bewust meegemaakt. Wel heb ik meegekregen dat de sociale werkvoorziening is ontstaan om vanuit een participatiegevoel de "arbeidsgehandicapte" mee te laten werken aan de wederopbouw van Nederland. Met de WVH voor oorlogsslachtoffers en GSW voor anders gehandicapten, onder verantwoordelijkheid van de gemeenten werd dit alles bewerkstelligd. Tevens vielen hieronder de "beroeps werklozen" en "daggelders" die in de "steun" liepen.

Oorlogsslachtoffers kregen salaris, de anderen steun.

In 1969 werd de wet sociale werkvoorziening samengesteld door "geleerden", zonder inspraak van de arbeidsgehandicapten op welke wijze dan ook.

Ikzelf ben in 1974 toegetrede tot de WSW in Utrecht bij een tak van dienst van de Sociale Dienst. Ik werd geplaatst bij de Universiteit op de drukkerij transitorium². Het salaris was 80% van het daar te verdienen loon. Het heette toen WSW Intern bij een arbeidsproductiviteit van eenderde of meer voor het minimumloon. Haalde men dit niet dan werd er gewerkt met behoud van uitkering. De arbeidsomstandigheden waren redelijk. Enkel de sociale zekerheid was slecht te noemen omdat er geen participatieplicht was. Je hoorde niet bij het gewone personeel en mijn eigen ervaring was dat over overname door de universiteit niet te praten viel. Eerst was het omdat het ABP geen gehandicapten opnam in het pensioenfonds, Toen bleek dat ik al aangesloten was bij het ABP. Bij de Universiteit gingen de collega's moeilijk doen omdat ze liever een

uitzendkracht aannamen dan iemand die hun iets kostte. De WSW werknemer kon moeilijk ontslagen worden. Hij stond ingeschreven als werkzoekende en kon dus als zodanig geen WW ontvangen.

Toen ik in 1981 geen vaste aanstelling bij de RUU kreeg, ondervond ik een terugval in mijn PTSS. Gelijktijdig met die terugval kwam bestek 81, wat een einde maakte aan de "open eind financiering" van de WSW, hetgeen onder andere betekende dat de overheid en gesubsidiëerde instellingen moesten gaan betalen voor WSW personeel.

Ik werd als Pilot naar de Stichting Sociale Werkvoorziening geplaatst op de afdeling Administratief Centrum te Zeist.

Het AC was zoals ik het nu zie een vorm van een psychisch clubhuis waar het sociale aspect boven werk gesteld werd, hetgeen tot gevolg had dat ook daar de ene naar de andere reorganisatie zich opvolgde, waardoor er werd gesproken over een asociale werkplaats en de zwakste terein moesten maken voor efficiency.

Ook was het rumoerig binnen de begeleiding van de arbeidsgehandicapte. De krankzinnigenwet kwam in

opspraak. Er waren werknemers in de psychiatrie die het niet eens waren met de behandeling van hun sociaal psychische begeleiding. Zij begonnen kleinschalig voor zichzelf. Het RIAGG kwam op als sociaal psychisch poliklinisch behandelinstituut, als ware het gelijkwaardig aan fysiotherapie. (na 9 behandelingen opnieuw een aanvraag indienen)

De dure Gemeentelijke Sociale Dienst moest wijken voor de "goedkopere" AWBZ en Bijstandwet.

De WAO werd ingevoerd. WSW werknemers die geen aanspraak konden maken op de WAO, omdat ze geen premie betaalden terwijl zij geen "echte" werkgever hadden, werden als zijnde voor 80-100% afgekeurd naar een slapende Wajong. (voorheen AAW)

Vanaf plusminus 1985 tot plusminus 1995 ontstonden de "invalidenfabrieken" binnen de WSW. Deze ontstonden doordat bedrijven hun productie verplaatsten naar derde wereld landen en moeilijk omschoolbaar personeel lieten afvloeien via de WAO. Deze werd vervolgens weer te duur, waardoor er weer gesubsidieerd werk werd aangetrokken binnen de WSW voor deze nieuwe WSW

werknemers.

Dit betekende dat de mensen met eenderde arbeidscapaciteit met een verstandelijke beperking, die ondertussen het minimumloon verworven hadden, en de mensen met een onstabiel werkritme als psychische WSW werknemers het veld moesten ruimen. Zij gingen de ziektewet en vervolgens de Wajong in en dan naar dagbestedingsprojecten en dagopvang voor volwassenen. Zij haalden nooit duidelijk de participatieladder net zo min als de WSW norm.

Er ontstonden vervolgens een CAO en een Pensioenfonds voor de toen eindelijk erkende WSW werknemers.

In 1995 kwam de klad in de gehandicaptenfabriek. Er mochten immers geen gesubsidieerde arbeidsplaatsen meer zijn binnen Europa. Het hoogwaardige werk verdween naar de tweede wereldlanden.

In 1998 kwam weer een nieuwe Wet Sociale Werkvoorziening, hetgeen betekende dat de sterke WSW werknemers, die nog geen vaste aanstelling

hadden geherindiceerd moesten worden en moesten doorstromen naar het "vrije bedrijf". Er moesten zoveel mogelijk mensen naar buiten om te werken.

Het naar buiten werken zag ik wel zitten, maar dat gold niet voor verstandelijk beperkten, waartoe ik volgens bepaalde optische testen als slechtziende behoorde, terwijl ik mijn grafisch vakdiploma MBO 3 gehaald had.

Er werd echt veel gesjoemeld om subsidies binnen te halen, zodat het leek alsof het goed ging met de WSW.

Door dit soort praktijken zijn verschillende, voornamelijk psychisch en lichamelijkgehandicapte WSW werknemers door het ijs gezakt.

Die mensen kwamen terecht in een activiteitscentrum om op verhaal te komen. Ook ik ben in enkele uren op Accent geweest om aan te sterken omdat ik grotendeels niets te doen had op de Werkplaaats. Het werd mij te veel. Mijn therapeut schreef het mij voor.

De overgang van SWZ naar Biga heeft zeker een verbetering gebracht. De mensen gingen meer "naar buiten", maar dit kwam voor mij te laat wegens mijn

leeftijd. Nadat het herstelproces binnen de psychiatrie bij mij vorderde, werd het steeds moeilijker om binnen de "muren" van de Sociale Werkplaats te verblijven. Ik besloot per 1 januari 2012 met de VUT te gaan.

Ik ben mede door een goede psychische begeleiding, vanwege de goede activering bij atelier Totem door middel van de training "samen wijzer met buurtgenoten" een stuk rijper geworden in het hier en nu.

Thans ben ik als "vrijwillig cliënt" bij Kwintes Accent om met anderen te onderzoeken op welke wijze wij een zo goed mogelijke activering kunnen bieden aan een groep mensen die net als ik sociaal psychisch verdwaald zijn geraakt. Dit geldt ook voor andere mensen die moeite hebben om binnen de maatschappij zich staande te houden.

Er wordt gesproken over dat de kosten in de zorg de pan uit gerezen zijn, maar toch doen wij een beroep op uw gezond verstand om voorzichtig om te gaan met de groep Arbeidsgehandicapten. Deze moeten niet klakkeloos participeren, want een echte psychische patient kan zich wel herstellen, maar is

heel moeilijk echt te genezen. Hetzelfde geldt voor meerdere arbeidsgehandicapten. Er moet een mogelijkheid zijn om bij terugval een goede opvang te creëren.

Uit de moraal van dit verhaal valt te lezen:

In het heden licht een stuk verleden en over de toekomst zijn er altijd vragen gerezen.

Maar laten wij vooral proberen om deze mensen van jongs af aan onder goede begeleiding te integreren.